

ကညီတၢ်ကွၢ်ထွဲကဟုကယၢ်ထံကျိထံကွၢ်အလံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဖဲဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ တၢ်ကဟုကယၢ်ထံကျိထံကွၢ်ထီၣ်ဒါထံတမၢ်အမုၢ်န့ၣ်

လါမးရူးၣ်သီ, ၂၀၂၃န့ၣ်

တနံၤအံၤအမုၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်မုၢ်န့ၣ်လၢတၢ်ကဟုကယၢ်ထံကျိထံကွၢ်ထီၣ်ဒါထံတမၢ်အမုၢ်န့ၣ်အသိး, ပမၤလၢက ပီၤထံကျိလၢအမူၣ်ဒီးယုၤသဘျုးလၢအမုၢ်တၢ်လၢအရူၣ်ခိၣ်ဒိၣ်မးလၢပတၢ်အိၣ်မူအပူၤဒီးပယုၤထီၣ်လၢပဒိၣ်တဖၣ်, ပုၤတၢ်တၢ်ကရၢကိတဖၣ် ဒီး ပုၤကိးဂၤဒီးလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်လၢကအိၣ်ဆၢထၢၣ် ယုၤယုၤဖိးဖိးလၢ တၢ်ဒီသဒၢ ပထံကျိထံကွၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ထံကျိဟ့ၣ်ထီၣ်ထံလၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအဂီၢ်, ထံအိတဖၣ်, တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိ ဒီး ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မူတၢ်အ ကလုာ်တၢ်ဘၣ်ဘျးတဖၣ်လၢပုၤကညီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဲသ့မုၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အရူၣ်ခိၣ်ဒိၣ်လၢတၢ်ဒီသဒၢတၢ်မူအါကလုာ် ဒီးသ့ၣ်,ဖိတဖၣ်အကလုာ်ကလုာ်သ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢသနၢ်ကွၢ်ထံကျိလၢအမူတဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ် ဒီးတၢ်မၤ ပျံၤမၤဖုးအိၣ်ခိၣ်ဖျိတၢ် တုၤထီၣ်ထံတမၢ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ထုးထံ ဒီးန့ၣ်ဆၢၣ် တၢ်အိၣ်ယၢၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၤဆိဒၣ်တၢ် လီၤသဟီၣ်ဖးဒိၣ်လၢအဟဲလၢထံတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ် လၢတၢ်တုၤထီၣ်အိၣ်လၢထံကျိလၢကီၢ်ပယီၤ အပူၤအံၤ ငုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဟဲဒီဘၣ်လၢအတဂ့ၤဘၣ်ဆူခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်ဒီး ပုၤကညီတဖၣ်လၢ အအိၣ်လၢ ထံကျိၤ ကၢၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တိာ်ကျဲၤအိၣ်အထီတဖၣ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤအံၤကွၢ်ကဟံကွၢ်ပုၤထူလံၤဖိတဖၣ်ဒီးပုၤလီၢ်ကဝီဖိတဖၣ်တၢ် ခွဲးတၢ်ယၢ်, အတၢ်ပၣ်ယုာ်မၤသကိးတၢ်ဒီးအဟီၣ်ခိၣ်ကဟံတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်န့ၣ်လီၤ. အဲသ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ်တဖၣ် တဘၣ်တၢ်ပၣ်နီၣ်အိၣ်လၢလီၢ်ခၢၣ်သးတၢ်ဖိၣ်ပျံၤပဒိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤဘၣ်. စးထီၣ်လၢပယီၤသုးမိၤစိရဲၤဟံး န့ၣ်ဆူၣ် တၢ်စိတၢ်မိၤ, လၢခံန့ၣ်အတီၢ်ပူၤအံၤန့ၣ် ခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်ဟးဂီၤတဖၣ် အါထီၣ်တဲလၢ ကလုာ်န့ၣ် ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ,တကတီၢ်ယီၤကမျၢၢ်တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်ခွဲးယၢ်ဒီးကျိၤကျဲၤလၢတၢ်ဟံးဂီၤတဖၣ်ဟးဂီၤကွၢ်ပဲ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤဝံၤအလီၢ်ခံ ထံကီၢ်တၢ်ပၢတၢ်ဆူၢ်ကီၣ်ကး(SAC) ခိၣ်နၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလၢ တၢ်က ကွၢ်တုၤထီၣ်ကဒါကွၢ် ဟးကွၢ်ထံတမၢ်တၢ်တိာ်ကျဲၤလၢယိၣ်လီၢ်ကျိလၢအအိၣ်လၢကညီကီၢ်ဖဲၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. သုးတၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂုာ်အိၣ်ထီၣ်တဲလၢရဲၣ်ကျဲၤဟးကွၢ်ထံတမၢ်တၢ်လီၢ်စးထီၣ်လၢ ၂၀၁၄န့ၣ်လံၤလံၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်န့ၣ်ထူ လၢထံကျိပူၤ, တၢ်ထုးထီၣ်မဲးလၢထံကျိပူၤတဖၣ်ငုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အစုာ်အပျၢၢ်လၢထံတဖၣ်ဒီးဟဲဒီဘၣ်တဲလီၢ်ကဝီၤ ပုၤတၢ်တဖၣ်ဒီး ခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်ဖဲထံကျိကပၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သုးတဖၣ်အတၢ်အါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်, လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ် တၢ်လုာ်အိၣ်သး သမူ အကျဲလီၤမၤကွၢ်ပဲ, အဟံၣ်ယီၤဒီးပၢၢ်လၢအသးသမူလီၤမၤကွၢ် ခိၣ်ဖျိလၢသုးကဘီယုၤခးတၢ်

ဒီးသုးကလၢတဖၣ် တၢ်ထီၣ်ဒုးတၢ်အယိဒီးပှၤအါမးဘၣ်အိၣ်န့ၣ်လၢပှၤပူၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤကူပှၤကညီ တၢ်ဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤအံၤတၢ်လိာ်ဘၣ်အိၣ်လၢအဆိအချန့ၣ်လီၤ.

ပဲလၢအမ့ၢ်ကညီတၢ်ကဟုကယၢ်ထံကျိထံကွၢ်ကရၢ, ကညီပှၤထူလံၤဖိဒီးကညီဂံၢ်ခိၣ်ထံးကရၢမၤသကိးတၢ်တဖၣ် ယုထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်တဖၣ်, ဘီမုၢ်စၢၤဖိၣ်ကရၢတဖၣ်, ပှၤဘျၢလီၤကျိၣ်စ့တဖၣ် ဒီးပှၤနီၢ်တဂၤတဖၣ်

လၢကကဟုကယၢ်စၢၤပထံကျိလၢအမူအံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်တၢ်မူတဝၢဒီးပတုၢ်ထံလိမ့ၢ်အူသဟီၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤလၢအခိၣ်တဖၣ် လၢထံကျိလၢအအိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤ, ခိဖျိတၢ်အံၤဟဲဒီးဘၣ်ပှၤတဝၢ ဒီးခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်ခိၣ်ခိၣ် မုၢ်မုၢ်အယိန့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်အံၤမ့ၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအရ့ခိၣ်, ဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ် န့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်ကသုၣ်ကသံးတၢ်ဆိတလဲတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လံၤခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်ဟးဂ့ၢ်ဟးဂီၤဒိၣ်ခိၣ်မုၢ်မုၢ်လံၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တနံၤအံၤဒီးအမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်မုၢ်နံၤလၢတၢ်ကဟုကယၢ်ထံကျိထံကွၢ်ထီၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤလၢအမ့ၢ်နံၤအသိး, ပမၤလၢကပိၤထံကျိလၢအမူတဖၣ်အတၢ်သံတၢ်လၢ, တၢ်စိတၢ်ကမိၤဒီးမၤသီထီၣ်ပတၢ်အၢၣ်လီၤပသးလၢပကဒိသဒၢအိၣ်လၢပှၤကညီဒီးဟီၣ်ခိၣ်တၢ်မၤအၢအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပယုထီၣ်တၢ်လၢအဖိလၢတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

ကညီဒီးကလုာ်စၢၤဖိၣ်ကရၢ

- ကထီၣ်ဒါကယဲၢ်မ့ၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤလၢအခိၣ်အမ့ၢ်ဒီးတၢ်ထုးထီၣ်ဟီၣ်လၢတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်လၢအဟံးန့ၢ်ဆူၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်, မၤဟးဂီၤသ့ၣ်ပှၤတဖၣ်ဒီး မၤပျံၤမၤဖုးပှၤလီၤကဝီၤဖိတၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကမၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်ဖိလစံာ်ဒီးတၢ်ဒိသဒၢထံကျိတဖၣ်, သ့ၣ်ပှၤတၢ်အိၣ်ယၢၤတဖၣ်, တၢ်ဖိလံၤဖိယၢၤလၢအိၣ်လၢတၢ်ဘၣ်ယိာ်အပူၤတဖၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ယၢၤလၢအလုာ်အိၣ်ပှၤအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကထီၣ်ဒါသုးမိၤစိရီၤလၢအဆိၣ်န့ၣ်လီၤလီၤခၢၣ်သးတၢ်ဖိၣ်ပျံၤသန့အံၤလၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ယၢၤ လၢကလုာ်န့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤ ဒီးမ့တမ့ၢ်တခါကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဒီး ဆိၣ်ထွဲလီၤကဝီၤတၢ်ပၤတၢ်ဆုၤသန့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကလုာ်ယူဖိးတၢ်ပိာ်ကီၢ်ကး(NUCC)

- ကစးထီၣ်မၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ဖိလစံာ်လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဖဲဒရၢၣ်တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်အိၣ်ယၢၤသန့လၢအဟံးကဲပှၤထူလံၤဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကတြီယာ်ခိပနံၣ်ဒီး(Entrepreneurs)လၢအဘျၢလီၤစ့ဒီးလၢအထုးထီၣ်န့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ယၢၤ လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်တိာ်ကျဲၤလၢကျိၣ်စ့ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤပယီၤသုးတဖၣ်
- ကမၤသကိးတၢ်ဒီးကရၢသဘျၢကရၢလၢကကတိၤန့ၢ်ခဲးတၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ပှၤတဝၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ထံဂုဏ်ကိရိကရတဖန်, ပုၤမၤစၢၤတၢ်တဖန်ဒီးဘီမုၢ်စၢၤဖျိၣ်အကရတဖန်

- ကဘၣ်ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤလီၤကျိၣ်စ့တၢ်မၤတဖန်ဆူခီပနံၣ်လၢအသုၣ်ထီၣ်တၢ်တိၣ်ကျဲၤဖးဒိၣ်တဖန်လၢကမၤဟးဂီၤကမျၢၢ်တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူဒီးခိၣ်ယၢၤန့ဆၢၣ်တဖန်
- ကဟ့ၣ်ကီၢ်ဆၢပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဒိသုၣ်ဒိသးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဆူပုၤလီၤအိၣ်ကမံၣ်လၢလီၤကဝီၤလၢဘၣ်ယုၢ်မံၣ်ဟးဖျိးခီဖျိစုကဝဲၤတၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်တဖန်ခီဖျိတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ကလုၢ်န့ၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကရၢကရိလၢအဟူးဂဲၤမၤတၢ်လံတၢ်တဖန်

တၢ်ဆဲးကျိး

၁) စီသးဖိ	+၉၅၉ ၇၈၂၆၃၉၇၁၄ (signal) (ပယီၤကျိၣ်ဒီးအဲကလံးကျိၣ်)
၂) နီၢ်ဆၢမူ	+၆၆၉ ၉၇၉၉၅၈၁၇၇ (ကညီကျိၣ်ဒီးအဲကလံးကျိၣ်)